СИЙЛЕ ХИЙЛА СОВЕТСКИ КХАЛНАЬХА!

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дене ◆ ОРШОТ, 8 МАРТ, 1982 ШУ. ◆ № 29 (6595). ◆ Мах 3 кеп.

Вай советски кхалсаг—кхалсаг-къахьегамхо, кхалсаг-нана, кхалсаг-турпал де а доагlаш lалаьмате чlоагlа сий дезаш я.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

СОВЕТСКИ КХАЛНАХАГА

ТХА ДЕЗА КХАЛНАХ! ВАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДАЙМЕХКА СИЙ ДОЛА МЕХКАРИЙ!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дlайха моаршал а дайташ Дунен халкъашта юкъера кхалнаьха Ди — дерригача дунен lарча къахьегаш болча кхалнаьха интернационални солидарноста Ди къоабал а ду шун!

Сийрда, бlаьстан хьисапе дог хьеста цlен 8 марта бокъонца лаьрхlача дерригача халкъа а хинна дlаэттад паиданца Цо къьгта хьагойт социалистически обществе кхалсага кlоаргга сий деш хилар. Из да советски халкъо доаттабаьча революциони къовсаме а коммунизм хьальеча а цар доккха дакъа лацара дола тешал.

Укх шера цlей белгалдоакх вай Советски Социалистически Республикай Союз хьахиина 60 шу дула хахьатlакхоачаш латташ. lалаьмате доккха да советски кхалнаха вай доккхача къамий паччахьалкхе хьалъоттаеча а чlоагlъеча а лаьца дакъа. Дукхача даькъе цар шоай низ на кхобари талант хилари баьхаи долаш хиина хlама да Даьхено даькха толамаши коталонаши. Бlаьшеренашка довргдаш кхалнаха — коммунисткаша а парте боациараша а —граждански тlом лаьттача шерашкен хьалхарча пятилеткашка социализм хьалъечеи, Сийлахь-боккха Даймехка тlом лаьттача бирсача хана а мохк юхаийнбаьча халача шерашка а карагlдийнача денаьерча гlулакхий сий

Социализма сийай кхалнаха бокъонца йола паргlато, творчески низаш дегlакхуллара шерра торонаш. Мехко де бокъо а йолаш доккхал ду экономика, lилмаш культураи, просвещене, уnахцlено лорарра, спорта тайп-тайпарча доакъошка оаш доахача толамех Массанаьха а чlоагlа хьинаре, беррига низ тlабахийта балхаш ду оаш вай Даймохк бlаьхегlа, хозагlа, низ болагlагlа хилийтара, советски наьна вахари быти тоалара

[illegible] советски республикай, мехка дерригача доккхийча а кагийча а къамий кхалнахи хьинаре дакъа лоаи социалистически Даьхе [illegible], вошал долча халкъий доттагlали бохирбовна [illegible] Советски кхалнах чlоагlа тешаме ба коммунизма, сийлахь-йоккхача ленински парте идеалашта Шоай ерригга патриотизм, знанеш, къахьегамкара бетам, гонлал дlаду оаш коммунизм хьалъяра сийлахь-доккхача гlулакхе. КПСС XXVI съезда исторически решенеш кхоачашъяра 1982 шера планаш, цхьайтталагlча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра яржача социалистически [illegible] хьинареча баьдла обрзенаш [illegible] миллионаш болча кхалнаха Порбаьннача къахьегам[illegible] Социалистически

Къахьегама Турпалаш. СССР паччахьалкхен преме лауреаташ хиннай парна Даьхен доккха совгlаташ тиннал.

Вай нахаре массалара гlулакх а хиина дlаэттад паччахьалкхен общественни гlулакхаш кхоачашдеча оаша шеррен беркатен дакъа лоцаш хилар. СССР Лакхехьарча Совета хlара кхоалагlа йола депутат, моттигерча Советий хlара шоллагlа йола депутат-кхалсаг. Ахаел совгlа йолча профсоюзни комсомольски организацешта кулгалдеш бараш кхалнах ба.

Къаьсттача дега йlовхалца вай дош оал тахан кхалсагах-наьнах. Наьнах чlоагlа дог тохадолийташ, из чlоагlа езаш хилар хьагойтам язду «Дагалувнараш» яхача ший книжка тlа Леонид Ильича Брежнева. Кхалсагах ала а доагlаш дезала са да оал. Укказа хьахул сага дуккха дикагlйола оамалаш, саг бокъонца дегlаьена хьаоттара лард йола. Шоай бераш лакха саьхетам болаш, къахьегам безаш. дог-цlена болаш хилийта гlертача оаш мехкама эшшара, тешаме тlехье хьалкхею. Партен правительствай халданза йоакхо ю кхалсага-наьна. Йоанонта, бераша, дезала лоаттаду повкlостал лакхдара оттаяь йола шерара программа леррагlа чакхйоахаш я.

Наьнеи цун берийи ираз машарах къоастаде йиш йолаш дац. Советски кхалнаха дег тlара хьаллоац Коммунистически партен Советски паччахьалкхен машар беза арахьара политика. Дунен халкъашта юкъе эттача чоалханеча хьалашка ваи мехкахоша - кхалнаха социалистически мехкий кхалнахаца, дерригача дунен къахьегача кхалнахаца цхьана хьинаре къовсам лоаттабу машар бахьан, ракетно-ядерни тlом хьара дуxьала. Тlема кхерама, машар оттабараи герз дlададаккхараи тlехьа лоаттабеча къовсаме кхы а чlоагlагlа хозаш хийла кхалнаьха оал! Берашта тlера сигале даим цlенеи сийрда малх хьежаши хийла!

Хьамсара советски кхалнах!

Дег тlара баркал хилда шоана оаша хьинаре къахьегарах, социалистически Даьхе йlаьхий хилийтара кlаьд ца луш болх барах!

Дег тlара лои шо упахцlени, ираз долаш, къахьегаме, цешаре, кхолламе керда толамий доахаш хилар! Доккха ираз долаш дахалла шо а шун дезалаш а!

Советски кхалнаха хоастами сийлеи хийла!

Дlайха моаршал да пожаранха долча социализма мехкий кхалнахага!

Дерригача дунен къахьегача кхалнаьха барти цхьоагlон чlоагlлойла!

Сийле хийла вай Даьхенна — Советски Социалистически Республикай Союза!

Даьхала хийла коммунизм!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет.

Хамхоев Ахьмад

БИЦ МА БЕЛАШ НОАНОЙ

Ага теркош, нана къуекташ,
Гlилла, гlилла узамаш деш,
Бийсаш тийнъар нана вций,
Биц ма белаш вай ноаной.

Меца, эьога дисар кхераш,
Дега ноазо вайна лоаттош,
Вай йоанто эьр нана вций,
Биц ма белаш вай ноаной.

Дикагlа мел дар дегалувцаш
Цар къезетам биста аьлча
Цунца ниисде кораладац,
Биц ма белаш вай ноаной.

Хозагlа мел дар духьалъухаш
Сага уйлаш поезальча,
Царчул марзагlа сом
хиннабац,
Биц ма белаш вай ноаной.

Хало ена, lоткъам тиннар,
Лазар кхийтта, метта висар
Эггара хьалха царга кхайк
вай,
Биц ма белаш вай ноаной.

Гlайгlаша готаь саготденнар
Доацаш висса, моцал енар
Цар ноавъостал дехаш
хул вай,
Биц ма белаш вай ноаной.

Мехкагlа къаьста,
гаьнаваьннар,
Хатар ийкка, ца тоам
хиннар
Наьна паьтта эшаш хул вай,
Биц ма белаш вай ноаной.

Наькъагlа тинна, ара висар,
Шолъенна, гlоро горгваьр
Цар кхуярч дагаухаш хул
вай,
Биц ма белаш вай ноаной

Даар, малар, хозле гойташ
Шуна керте хуташадарах
Цар лу кхача хьаьнагlа беций,
Биц ма белаш вай ноаной.

Кlаьда дуацаш, дега тоам
беш
Дошо гlалаш уттаарах
Наьна безам гаргагlа беций,
Биц ма белаш вай ноаной.

17 апреле—коммунистически субботник

«Грозтрубо[illegible]строй» треста гlиштлошъераша дег тlара къоабал а баь тlайшаб Москвай предприятей хьалха латтача коллективай белам — дикача къахьегама толамашца, сийлен гlуланхашца, дуккха планал совгlа продукци араяцарца, пятилетка фонде ээараш сомаш дlачулларца ленински коммунистически субботник хургдола ди — 17 апрель чакхдаккха. Предприятешта юкъе хьалхара моттиг яхарах мехкдаьттая газовий промышленноста гlишлошъеча управленех отдела профсоюза ЦК-и кавара кара тlела Цlе Байракх яларо дераш гlолдаьннача треста гlишлошъераша кхы а лаккагlа айдаьд къахьегама хьинар.

Митингашка, собранешка цар лаьрхlад къахьегама цlей дезеча дийнахьа шоаш даьккхача ахчах 4600 сом пятилетка фонде сом дlадала.

Шоай балха моттигашка дlа а айтта хьинаре къахьегарца 1900 совгlа саго. Дукха бар хаш дерзла шоай участкашка лостам бара [illegible] хилар чакхдоккхаш. Шоай низашца 36100 совгlа сома чаьха гlишлои - монтажни балхаш дерзда.

Шоай советски хьатгагlашца субботнике къахьега дlабезарба треста коллективе болх беш бала болгарски болхлой а

Р. АУШЕВ.

Город Грознена—Цlе Байракх

Доккхийча къахьегама толамашца чакхдаьккхад г. Грозне къахьегамхоша цхьайтталагlча пятилетка хьалхара шу.

Ханал хьалха, 20 декабре, кхоачашьяьй промышленни продукци мабхагlа яьккхара шера задани Планал совгlа арахийцай 0 миллион тарга сома мабха продукци.

Дlадахача шера города предприятеш планал совгlа даьккхад 30 эзар тонн сов нна мехкдаьтта, 40,5 миллион кубически метр газ, кийчдаьд 320 тонн совгlа фенол, арахийцай бlаьшеи сомий мабха автоматически приборий средствай, электрографически машинаш, мебель, барамаш, кхайбола издел[illegible]

Хьа[illegible] юкъе а «Промавтоматика» [illegible] производственни объединене, «Грознефть» «Гроз[illegible]», «Красный молот», «Электроприбор» заводаш, Нохч - Гlалгlай [illegible] управлене, «Грозтруб[illegible]», [illegible] треста, кхы [illegible] предприятеш коллективаш.

[illegible]

на чуйоагlача СМУ-7 штукатур малира Латышина Татьяна Ивановнай, Старогрозненски УБР бурувдеттачуи Макаров Борис Николаевича, «Чечнигстройтранс» автотранспортни производственни объединене водитела Матиев Суламбика, Грозненски кога гlирс беча фабрика закройщицай Наумова Татьяна Дмитриевнай, «Красный молот» завода котельщикий бригадира Рыженков Николай Георгиевичаи пластарищай Умалатова Сажа Зейдиновнай, дукха кхычарен

Грозненский хьинареча къахьегама дакхен боагlаш болен мах баьб партеи правительствай

Театрально-концертни зале укх деношка мехкдаьттахойи мехкдаьтта чакхдоахаршаи, машиностроителий, механикаи, приборашьераи [illegible]

[illegible]

Ерригсоюзни социалистически яьхе дакха хьокхамаш гойтарах денид город Грознена из деза совгlат

Парте лаьрхlараш кхоачашдара лоаттабеча къовсаме хьалхарча мугlарашка хила а хиинаб, хург а ба грозненцаш Тахана торжественни собрани вай ю. аьлар цо. дерригача халкъа къахьегамен политически хьинар айденача хьалашка. Ний болаш доагlа юбилейни шу, республика цlени шу, республика цlени я.

КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленуме нов Л. И. Брежнева аьнад «1982 шу белгалдаргда дукха доархlаме политически событеш хиларца Хургья профсоюзий комсомолан съездаш Халкъа депутатий моттигерча Советий харжамаш хургда. Дезденда СССР вlашагlъеналлачи 60 шу. [illegible]

[illegible]

ранх город Грозне виналашка дlалу нов. А. В. Власова

Доккха совгlат хьаэцаш парте Грозненски городской комитета хьалхарча секретара нов. Н. Н. Семенова Грозне къахьегамхой цlерагlа дег тlара дlайха баркал аьлар КПСС ЦК-на, СССР Министрий Совета, ВЦСПС-а, ВЛКСМ ЦК-ана Нохч - Гlалгlайчен шун столицен кагlанодлара даим [illegible] ярах, цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера хьийгача кьин боккха мах баьрах

— Ер доккха совгlат, — аьлар нов Н. Н. Семенова, — керттерча даьк[illegible] цхьайтталагlа пятилетка [illegible] дуьл эффективность [illegible] [illegible] къовсам дlабалабаьча дерригача [illegible]

[illegible]

ма секретарь В. В. Жарков

Ше къамаьл деш цо белгалдоаккх грозненцаша йоккха къахьегама котало йоаккхаш мехкдаьтта чакхдоахаршеи мехкдаьттахиньашеи доарxlаме дакъа лацар массанена [illegible] гlулакх дала.

«Хlара балха дийнахьа хьалер дукхагlа [illegible]

[illegible]

КОМСАШ ЛЕЛАЕЛГА ПАЙДАНЕ ДА

[illegible]

ТАХАН-ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КХАЛНАЬХА ДИ

КОММУНИЗМ ХЬИНАРЕ ХЬАЛЪЕРАШ

СССР ХЬАХИННА 60 ШУ ДУЗАШ

ОКТЯБРО ЕННА НИЙСХО

СССР Конституце 35 статья тІа аьлна: «СССР-е МАІАЧА НАХА НИЙССА БОКЪОНАШ Я КХАЛНАЬХА».

Вай мехка социализм толаме хьалъяр дукха В. И. Ленина чІоаггІа уйла тІаьхьайттийтаю жиннай кхалнаьха дош нийса къоастадара, общественни производствана, мехка общественно-политически вахара кхалнах юкъеозара. Цо аьлад: «Кхалнах общественни гІулакхашта, ...политически вахара юкъе а ца озаш, уж жими боахача цІагІарчен кухнерчен де дезарех мукъа а ца боахаш Іалашъе йиш яц бокъонца йола паргІато, кхьметтел демократи оттае йиш яц, социализм віаллаа ца йийдача а».

Коммунистически парти Советски правительстваи из нийсхо бокъонца чакхъяккхар дукха лерригІа къовсам болаьбь, кхалнах промышленностерчен юрта боахамерчен общественни къахьегаме, партийни общественни балхаца хьечаре дакъа лацара ма могга дукхагІа тІа а озаш.

Тахан вай мехки болх беча нахах нийсса ахаш кхалнах ба. болх булургболаш болча 18 шерагара 55 шерага кхаччалца ха льнача беррига кхалнахах 85 процент болх беш е дешаш ба. Вай мехка халкъа боахаме къахьегача, лакхерен юкъерен образовани йолча беррига специалистех 59 процент кхалнах ба. Іилмай балхаш деш ба 390 эзар совгІа бола кхалнах. Царна юкъе 61 эзар совгІа Іилмай кандидаташ, 3200 Іилмай доктор. дукха академикаш, Іилмай академе членаш - корреспонденташ.

Кхалнаьха бокъонех дола дош къоастадара дика масал гойт вай республико Советски Іаьдала шерашка республика партийни организацеша дукха болх баьб кхалнаха низза бокъонаш ларах дотта ленински декрет кхоачашдара.

Коммунистически парте массаза а къаьстта чІоагІа уйла тІаахийтай Малхбоален кхалнах лоалара бахара. Исламчуденнача республикашка бусалба кхалнаьха вахаре къаьстта реакционни гІулакхаш леладеш хиннаб ди. ШариІато юридически бокъо еннаяц кхалсага, из шоллагІча даькъера адам мара даца яхаш Дешарга, знанешка бода никъ билкха хиннаб кхалнаха. ШариІата законагІа кхьметтел бусалба дешар а дешийташ хиннадац кхалнахага.

Октябрьски революци яьнача тІехьагІа лоаман кхалнах кортамукъа боахача юкъагІа біьшеренашка бозоне баьхнача кхалнаха социальнии культурни паргІатонаш яла елаш яр. дин идеологе цар сакхетаман оамаяштен ль влияни дІапкхха лар. хоадам боллаш къовсам болаб белар дукха истий лелабар. кхалнах удабар, ур дош дахар, кхы дараш санна болча ширача аамах юкъеддача воча гІулакхашца. Цу духьа 1924 шера РСФСР уголовни кодекса массехк статьяна юкъедихьад лоаман кхалсага сий Іотоладеш дола гІулакх даьча наха Іаlазар делга.

Вай республике, Коммунистически партея Советски правительстваи хадданза йолхо еш хилар бахьан долаш, шоай вахар чІоаггІа тоадаьд нохчийн гІалгІайн кхалнаха. Исторически лоацача хана йоалуб дешар Іомадаьд массане а Дешанца болча бахача наха дино чуйоассаьча хари уйлашца лора къовсам а лоаттабеш, шерагара шерага эшайора лоаман кхалнах Іеала хеташ йола тІехьайнка уйлаш. Ширача замах юхедисача айпеча гІулакхашца лоаттабьча цу къовсама юкъеуллар лоамли кхалнах шоаш а. Юххьанца біукъожабеш леладора из гІулакх, юкъ-юкъе мара бацар уж Іалаташта дукъала бовли, хило дІаденхарашта, керда, сийрда вахар бахьан долаш лоаттабеча къовсама юкъе баха лоархІабьраш. Цар мугІараш тІехь-тІехьа доккхагІа хулар, лоаман кхалнах дешаре тІабьрзабаря, дикагІча вахара тІакхуора, дин боадонна юкъера бовла гІертар.

Шерагара шу массаза доал дукхагІа хулар парте, комсомоле дІачуухаш бола лоаман кхалнах. Масала, нагахьа санна 1926 шера ВЛКСМ-е 25 мара нохчий йоІ хиннаеце, 1928 шера 167 яр, ГІалгІайчене 1931 шера комсомола мугІарашка 421 йоІ яр, хІаьта 1940 шу доладуш комсомоле яр нохчийн гІалгІайн 1414 йоІ.

1936 шу чакхдоалаш промышленностен гІишлош ечеш болх бора 1204 лоаман кхалсаго. хІаьта уж [illegible] ба, нагахьа санна лоаман кхалсаг вахара массе даькъе Советски Іаьдал далилехьа цхьаккха бокъо йоацаш хилар теркалдича. Дино бахача наха чуслача фанатизмо, из чІоаггІа, къаьстта а Советски Іаьдал даьннача хьалхарча шерашка кхалсага еш хиннача влияние духьале йора социализм хьалъеча кхалнах юкъеозара.

Ислам кхайкадаьраша кхетадора, кхалнаха социальни духовнии кортамукъале яларо дин тхьамадай лоархІам боабергболга. Цудухьа, цхьакха хІама дисацар кхалнаха кортамукъале ца ялийтара цар ца деш. кхьметтел біехагІа йола агитаци еш а террористически акташ чакхйоахаш а. Классови моастагІаша боабир кхалнаьха организатораш З. Багирова, Х. Олдоева, Л. Цечоева. Цхьабакъда, моастагІаша дорха духьале еше а, дукхача кхалнахаактивисткашка къонахчали денали, гойтар цар майрра аиль дІахьора лоаман кхалсаг лоалара йоаккха байрахь.

Советски Іаьдала карагІдаьннача лоархІамеча хІамах ца! да Нохч-ГІалгІайчен лоаман кхалнах лоалара бахари социализм хьалъяра уж ІабербзабарІн. Духовно дегІабахкара чІоаггІа лакха баьннаб вай республикера кхалнах Массе тайпара да цар къахьегамен общественно-политически гІулакхаш. Кхалнаьха вахаре хиина доккхий толамаш геттара дика хьаьбокх цифраша. ХІанз Нохч-ГІалгІайчен промышленносте къахьегаш ба 55,6 процент кхалнах, юрта боахаме 47,5 процент, просвещене — 72,3 процент, кхалнах, унахцІено лораеча — 82,2 процент. Біаьш кхалнах ба лакхерча дешара заведенешна преподаватеаш. Іилма тоханча институташка Іилмаи болх лой болаш, царех біаьннел совгІчар Іилмай докторийи кандидатийи степенеш я.

Укх тІеххьарча тиъаь шера 44 процентага кхоачаш дукхагІа хиннаб общественни производстера лоаман кхалнах, хІара шера 2 эзаргара 3 эзарнега кхаччалца дукхагІа хул [illegible], ишта дукхагІа хул халкъа боахама специалисташта юкъе а. Цу юкъа 100 эза совгІа дукхагІа хиннаб лоаман къамий кхалнахах бола специалисташ.

Вай кхалнаха хьинаре дакъа лоац мехка общественно-политически вахаре, хІаьта из пачхьалкхени общественни гІулакхашта доал де кхалнах дукхагІа юкъеозарах йолча ленински принципо ма яхара да. Пачхьалкхен Іаьдала лакхерча органий депутатех кховлагІа дакъа кхалнах ба, халкъа депутатий моттигерча Советашка ахал совгІа ба уж. Кхалнаха общества пайдана болча къахьегаме шерра дакъа лоацаш хиларо пачхьалкхенен общественни хьалхашка проблема оттаю — цар къахьегам делалерчеи пачхьалкхени декхарашца дикагІа цхьана тарлургболи гІулакх дар.

Тахан кхалнаьха бокъонашта социальни правови гаранте ялар, общества вахаре шерра дакъа лацар 5е раш кхедарца дикагІа цхьанатарле кхалсагага йиш хулий таш дола хьалаш біаштІехь дахар еррига парте, еррига пачхьалкхен гІулакх да. хІаьта из къаьсто хьахехкад СССР кердача Конституце тІа — дегІаенача социализма общества Керттерча Закона тІа.

Кхалнахаи бераштен доагІаш дола законаш кхоачашдара лоаттабу тІахьонам чІоагІбар духьа СССР а союзни автономни республикай а Лакхехьарча Советаш, халкъа депутатий краевой, областной, городской, районни Советаша біашагІъехкай йоккхий бокъонаш йола кхалнаьха къахьегамен бытен. йаналн берали лорадари дешашта йола массаза комиссеш Уж хьалро шехьахьокх советски общества кхалнаьха йоакхо елга, кхалнаьха къахьегамен бытен хьалаш тоадара, цар унахцІенои берий унахцІенои лорадара тІадерзадаьча социально экономически гІулакхий біарча комплекс чакхъяккха лаьрхІалга. Вай пачхьалкхено шийна дІатІаийцад наьнеи береи унахцІеної йоакхо елга. Цуца доагІаш да берагІа болчеи бераш даьчеи кхалнаха ахча а доагІаш отпускаш телга, льготаш а йолаш кхалнах пенсеш тІа бохийтилга, деша даха ха йоацача бераштa учреждѐнеш хьеллилга. кхалнаьха къахьегам къаьстта лорабар, кхьйола социально экономически паргІатонаш телга.

Цу дерригача хІамаша гІодду кхалнаха вахаре хьинаре позици лацара, общественни декхар цар кхетаме кхоачашдара. новкъостал ду наха нийсса шоай бокъо хилар кхетадара, аьттув боаккх кхалнах интеллектуальни духовни дегІабахкара, йиш хулийт дезале кердача хьала тІа оттара. Из долла хІама кхалнах лоалара баха віаштІехьдаьннача дунен тІа эггара хьалхарча социалистически пачхьалкхено даь да. Из къаьстта шаьра біаргагу хІанз вай юбилейшта кийчо еча — СССР хиъаь 60 шу, Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу, из ший лоламе Россена юкъеяха 200 шу дизара кийъадолхача хана.

М. КАРАТАЕВА,
Нохч-ГІалгІай исторе, социологе, филологе института советски юкъагІарча СССР исторе сектора заведующи, исторически Іилмай кандидат.

ИРАЗ ДОЛЧА ДАЬХЕН МЕХКАРИЙ

Тха заводе хІара шоллагІъяр кхалсаг я. Кхалнах белгала ба лаккхара квалификаци хиларци, дийша хиларца. Болх а беш лаккхерча дешара заведенешка дийша баьннаб Л. В. Паршаевская, О. Г. Князева.

ТІеххьарча хана хоьуш да кхалнах дика организатораш, дика кулгалдой хила хоаргдолаш болга. Тха заводе кхалнах майрра кьежабу кулгалдеча балхаш тІа. Масала, завода директора капитальни гІишлон балхех йола заместитель я Л. А. Раевнева. Из завода ветеран я, цо къахьийгад укхаза предприяти кьалъеш а. ХІаьта бухгалтерена, планово - экономически отдела кулгалдеш ба кхалнах, коммунисташ Н. Г. Тонкогубова, А. П. Юшкова. Дукхача хана дена лаборатора заведующи йолаш хьайоагІа С. И. Абрамян. Цул совгІа, дукха за йоаццаш из хержай завода партбюро секретаралла а. Ишта, профкома председатель а кхалсаг я, технологически цеха сменни начальникаш ба В. Болтовская, В. Зирченко.

МоллагІча балха тІа уж хилара, тха завода кхалнах хьабоагІа цхьаза маІача наха а къахьегама масалаш гойташ.

ХьатІадоагІача кхалнаьхи цІайца уж даькъала а буцаш белгалбаха доглоагІа мугІарера болхлой: газоэлектросварщица В. Носкова, лаборантка З. Шаповалова, аппаратчикаш — Т. Сухова, Х. Богатырева, грузчица З. Фролова, кхы дукхабІараш а.

А. СИНЧИНОВ,
Карабулакски химически реагентий завода ПТО начальник.

СИЙРДА ХИЙЛА ШУН КХОАНЕ

Кхалсаг... Цун цІераца дувзадена да дунен тІара деррига вахар. Кхалсаг - нана я хІара сага хьамсаргІа яр, эггара хьалха ше оала дош цун цІи йоаккхаш оал саго. Таханарча дийнахьа цхьа гІулакх, болх ба ала йиш яц кхалсага ка ца йоалаш. Масала, аз болх беча № 8 йолча Грознерча поликлинике дукха кхалнах ба наьха унахцІено лоряра шоай низ, хьинар ца кходеш, шоай къахьегамца масалаш гойташ. Царех ба Г. А. Чубукова, В. С. Каплунова, И. И. Фидельман, Е. Г. Ионисиани.

Цамогаш хиннача сага эггара дезагІдар — унахцІено юхаметтаоттаеш хьабоагІа шоай балха говзанчаш Л. П. Лужнина, Л. А. Сардалова, Л. А. Курсиева.

Белгалдаккха безам ба са, вай пачхьалкхено кхалнаьхаиоаной йоакхо еш хилар, цар берий могашал лоряра дами терко еш хилар, дукха бераш долчарна гІо деш хилар. Вай республике хІара шера дукхагІа хьалъю деша даза ха ялаза долча берий учреждѐнеш, дегІаух дарбан - профилактически сеть.

Республике болх беш 3а ши эзар совгІа лор, царех дукхагІа бараш кхалнах ба. Дукха ба церна юкъе шоай балха говзанчаш, РСФСР заслуженни лораш, медицински Іилмай кандидаташ.

Ф. АХИЛЬГОВА,
лор.

Дог Іабаш хоза...

Болх ба, деша, общественни вахаре, пачхьалкхен деррига дешаш къоастадеча хьинаре дакъа лаца, кхьйола бокъонаш йолаш ба советски кхалнах.

Кхо нишa, ши воша — ишта ба тха даь наьна дезал. Массавар а дешаш а болх беш а ва.

Ер цкъаьнггалагІа шу да сай йишийца Аминатаца «Терек» яхача объединене аз болх бу. Шоай кхоачарагІа бола мах санна тІаийцар тхо № 2 йолча цеха коллектива. Тха хьехамча яр ветеран Паренькова Валентина Ивановна. Дукха къахьийгар цо тхоах дика специалисташ дара. Халонаш эшае Іомадора.

ХІанз тха кхоалагІа йола йиш Тоита болх бе Іомаваш я из. ЯлалагІа шу да цо из етта доаца гІулакх лоладу. Цун хьехамах, новкъосталах тахан лакха квалификаци — 5-гІа разредаш йола отделочникаш да тхо.

Барт тайна дезал санна я тха цеха коллектив. Соца балха ба гІалгІай, нохчий, эрсий, эрмалой, кхыча къамий нах. Къахьегаме дика толамаш даза карагІдувларах тха сий ду цеха. Шин шера віаштте хержар со цеховой комитета председателла. КПСС мугІарашка дІаийцай, хІаьта ер шоллагІа шу да са новкъосташа цеха партийни организаце секретаралла херже. ХІанз Ленинградерча дьуна технически академе деша яха хиннчлуш я со.

З. КАМУРКАЕВА.
«Терек» яхача мебельно-дьуи хІамаш еча объединене № 2 йолча цеха отделочница.

Хьалхашка латта беднгоаьхаме декхараш толаме кхоачашдеш дезлу [illegible] шера шоай деза цІея — 8 марта Назрановски района «10 лет Октября» яхача совхоза № 3 йолча турий - товарни ферма дояркаша. Шин бетта планагІа яккха езар 620 центнер йолаш цар яьккхай 723 центнер шуро. хІаьта цох планагІа йоккха йоатІар 500 центнер йолаш пачхахьалкхенга 611 центнер а еххай.

Из толам боаккхачи къаьстта хьинар айдена къахьийгад Нохч - ГІалгІай АССР Лакххехьарча Совета депутат йолча Дзаурова Долатхана, Шундалиева Маккас, Кодзоева Хадс, Олигова Матренас, Дударова Хадс, Дзаурова Милихана, кхьбараша. Юкъера лаьрхІача 120—150 процент кхоачашъяь царех хІаране шоай планаш.

СУРТА ТІА: «10 лет Октября» яхача совхоза № 3 йолча ферма дояркаш Дзаурова Долатхан, Дзаурова Милихан, Шундалиева Маика.

* * *

Иттех шу совгІа да я Гандарова Бел[illegible] Лоде Назрановски района совхоз-техникума фер[illegible] доярка йолаш кхахьега. Цхьа бутт, кхартал, шу дІадахийташ хьинар долча доярка ший плани дехари дикка тІехьхоалаш ца деш. Дика болх барах Гандаровайна Даьхено «Знак Почета» яха орден елай. Кхы а хьинар айдена къахьег Лоде цхьайттагІча пятилеткa шоллагІча шера. Шин бетта план толаме кхоачашъьча доярка дош деннад шера планагІа яккха езар 1000 килограмм йолаш хІара ше хьоанача Іаттагара 2250 килограмм шура яккха.

СУРТА ТІА: Гандарова Лоде мел шура яьккхай хьоалаш я учет лелаеш йола Китиева Лейла.

И. ПЛИЕВА сурташ.

МАССАНАХЬА А КХОАЮ ИЗ

ОЧЕРК

«Чечингплодовощхоз» яхача объединене чуйоагІача Грозненски консервни заводо пятилетка хьалхарча шера ладанеш толаме кхоачашъяьлга а цо планал совгІа дикка дукхагІа продукци арахийцалга а хьалхегІа а ховра сона. Завода комсомола комитета секретараца Хакимова Нарьяла Фатимаца оаха дийцар дар вагирхоша из кхоачашъеча юкъедихьача даькъах а тахан цар беча балхах а. Цох тоъал дух тІа ваьнна аьнна хетача хина, аз Фатимага хьаттар цун цІагІара дезал. Истола тІа латта тІорми хьа а ийца, цу чура сурт хьадаькккхар цо.

— Ер ши кІант ва-кх аз кхенеш, — аьлар цо сурта тІара велакъежача шин кІаьнка біара а хьежаш. Шамал — воккхагІвар — 5 классе дешаш ва, Руслан — 4 классе.

— Летчикаш хургболаш а ба, — аьнна сога сурт хьакховдадир цо. Профессех лаьца цо аьлча дагадеха аз хьаттар:

— Фатима, хьо миштa нийсъелар консервни заводе? Хье раьза йолаш, Іайха херка професси ший хьа ер?

Дагадоацаш дар денна жой.

— Аз лийрхІар-м кхыдар дар. Летчик хила безам болаш яр со, — бехказа йолаш санна елакъежар из.

Консервни заводан аннцІенеи Іокъе гьила юкъ йоалл. Беташ бу хьоеІ унхо, аьнна хеташ цуна біарахьежар со.

— Сох летчик хила еце а, Махачкалински аэроклубе хьалха бетта дийша дийшад аз. Цул совгІа тхьаь шийтта за самолета тІара парашюта ца чу а кхоссаденнай. Аз леладени дола гІулакх мойда хьалхалар Пасуханова Лаляс. Цо хелча летчикаца біаппагІехеташ, цуна каст-касто дагайоалаш яра цу хана Цхьабольда вахара кхыча беса къоастадир гІулакх.

Фатимах летчик ца хилара бахьанаш дукха дар: цхьаьнча дай раьзa хиланзар, цул тІехьагІа бераш хьахилар. Махаала а хилац цаьна хетар а. Цхьайолча хана вахара наькъаш ший херк Ишта хІама нийсалча лоархІаме да дуцхача шерашка дагадаштар кхоачаш хилаштел, аьнна вахa а ца воаш, кердa ниhь дохийда.

Фатима нохавьар 1969 шера шин дай баьнача Чемулге цІа а еа балха тІар ла Укхаза да хеторгМ... [illegible]

[illegible]

кхоачача болхлочоа кердача моттиге. Из хало кхы а дукхагІа Іовша мегар цо уллув дуккхача шерашка Іоаль опыт йола новкъостий хиннадецаре. Тахан баркал оалаш дагалувц цо шийна ца ховр хьахьехаш хинна Локтионов Николай Иванович, Перевеслова Надежда Сергеевна, кхьбараш. Грозненски № 15 йолча школа-интернате ший хинна хьехархой санна, сий деш буьц цо хьалхара шин хьехамчаш а. ХІама дуьш, хьадаш хинна Фатима цар новкъосталца дукха ха чалехьа лакха квалификаци йола специалист а хинна дІахІттар. Балха еча шу доалладе а ше херадча профессе [illegible] елла цуна.

Нахаца безаме къахьегама тІера йолча вайнаьха [illegible] сага коллективе сий дезаш. Заводе балха еча шера [illegible] ча шера из херджар [illegible] комсомольско-молодежни хой бригада... [illegible]

[illegible]

гІалгІай района депутаталла. Хьинар долча кхалсаго шийгара масал гойташ къахьегар производстве, ишта дика кхоачашдора депутатски гІулакхаш а. Балха говзал лакхъялларга хьежа. цох 1980 шера консервни цеха мастер ю. Цу шера из хорж Грозненски горсовета депутаталла а.

Ф. Н. Хакимова горсовета торговле массазарча комиссе член я хІанз. ХІара дийнахьа городерча тикашка, столовешка, кафешка, мах беча кхыча моттигашка хьераш нах хул. Комиссе членаш хьеж уж миштa тІаэд мел ха йоаю цар укхаза, товараш оазбелам а ца беш массанега а цхьатарра дІадоккхий, кхыча дешашка.

Горсовета къонача депутато Нохч-ГІалгІай АССР депутат йолча В. М. Толстовай-ца цхьана бетта шеца тІаийбу ший округе баха нах. Из планагІа [illegible] харкархошта дІа а хийташ. [illegible] ... хІара дошахьа къестаде дезаш дар а [illegible] нийслац депутата. Масала, Фатима яхача Жагуленски улица тІа канал[illegible] турба никха а [illegible]. біехахий Іоухаш дукха ха чьжкхар. Из улица цун округа чуйоагІаш яар. ХІаьта а дукха къахьега [illegible] цун хий [illegible]. [illegible]

[illegible]

Фатимай производствени а общественни а декхараш [illegible]

[illegible]

М.Б. [illegible]

СУРТА ТІА: Ф. Н. Хакимова.

И. [illegible] сурт.

ХАЛКЪА ДІАДЕННА ВАХАР

Тамашийна кхеэ йола [illegible] ца вай городе — Базоркина Саіадалий Жанет, персональни пенсионерка. Республикана [illegible] хиннача цу шерашка хьинаре дакъа лоацаш хиннай из социалистически общества хьалъяра.

1900 шера г. Владикавказе яьй из 1920 шера 20 шу даьннача хана парте яха лоархІ но. Цу гІулакха цун на [illegible] баьнар гаргара нах. [illegible] РКП(б) организацега [illegible] тете лаьлаьна [illegible] парте дІачуяна яьле. Цу шерашка чІоагІа деналл долаш гІулакх хиннад из [illegible]

[illegible]

нет, дукха деш, гоннахьа мел лела гІулакхаш кхетаде гІерт.

Базоркина Жанет Малхбоален кхалнаьха 1-ча съезда делегатайн хорис. ХІаьта 1921 шера, кхалнаха юкъе беча балха отделаш ГІалгІайкаьхa хиннагІехкина хана, парте ГІалгІай обкома женотдела заведующаейа хьожаьй из.

Женотдела заведующе бяла [illegible] хІамаш духьа хиннад... [illegible]

[illegible]

Шин вахара наькъа [illegible] дукха халонаш да йийлай Базоркина Жанета, цхьабакъда, из къонахчал дола кхалсаг йохалыц хинна аьттув ца бацо, дин фанатикаша гІатуйсача цхерамо, цо шин вахар деррига а дІадехьадар лоаман кхалнах лоалара бахарах дола ленински васкетaн кхоачашдара.

ДІахора шин деррига вахар халкъа образованена хьегадьа Базоркина Жанета. Халкъа образоване даькъа къахьегарах 1960 шера Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота, «Знак Почета» яха орден елай цуна. Сийлен грамоташ [illegible]

Цу вахка [illegible] деррига вахар — из къонахчален [illegible] Ленина [illegible] Тахана [illegible] Базоркина Жанета [illegible]

[illegible]

К. КАРНОВА.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

(Пистедоалар. Долалур 8-чу марта аьрдаьннача «Сердало» газета тIа).

Профсоюзий обкомашка гIолла:

Патрикеева Татьяна Игнатьевнана — текстильнии яйгачен промышленноста болхлой профсоюза обкома председателе.

Торчинова Галина Адольфовнана — текстильнии яйгачен промышленноста болхлой профсоюза обкома керттерча бухгалтера.

Ушаков Георгий Николаевича — транспортен шоссейни наькъийн болхлой профсоюза обкома председатела.

№ 2 йолча юкъерча школе гIолла:

Мирзоева Роза Сергеевнана — хьехархочоа.

Оксенгендлер Майя Станиславовнана — пенсионеркана.

Швецова Нина Петровнана — хьехархочоа.

Шмелькова Ярослава Ивановнана — хьехархочоа.

«Грознефть» яхача объединене оборудованена производственно-технически гIулакхаш дарен комплектацен управлене гIолла:

Дудина Валентина Павловнана — пенсионеркана.

«Грознефть» объединене нормативно-тохкамийн станце гIолла:

Сокольников Валентин Александровича — пенсионера.

Консервин заводе гIолла:

Бежко Валентина Дмитриевнана — экономиста.

Валиулина Рашида Хусановнана — болхлочоа.

Волобуева Мария Ивановнана — табельщицана.

Дукаев Хумид Джанаралиевича — болхлочоа.

Егорова Вера Ивановнана — бригадира.

Зайцева Галина Панкратьевнана — йоккхагIйолча лакировщицана.

Кулишова Ольга Ивановнана — контролера.

Коновалова Мария Андреевнана — бригадира.

Пешкова Зинаида Ивановнана — болхлочоа.

Чернышева Зинаида Афанасьевнана — швейцара.

«Гастроном» торге гIолла:

Бородина Мария Николаевнана — товарин учет лелочу отдела начальника.

Бычкова Раиса Семеновнана — кассира.

Захарова Екатерина Степановнана — йоккхагIйолча товароведа.

Футин Владимир Сергеевича — маляра.

Мехкдаьтта институте гIолла:

Агаронова Мария Львовнана — мастера.

Нечаева Ольга Александровнана — йоккхагIйолча лаборантkана.

«Чечениигушвино» яхача объединене ПМК-1 гIолла:

Васильев Алексей Никифоровича — пенсионера.

Бувзама производственно-техническии управлене автобазе гIолла:

Сапрон Владимир Антоновича — [illegible]слесара.

Сийлахь-боккхачу Даймехкан тIеман инвалидашна йолчу республиканскии госпитале гIолла:

Саравянц Мария Нерсесовнана — [illegible] медсестрана.

Семенова Анна [illegible]нана — медсестрана.

№ 1 йолчу роддоме гIолла:

Зирудиева Нина Николаевнана — бухгалтера.

Саромецкая Нина Александровнана — медсестрана.

№ 4 йолча барзI шера школе гIолла:

Авонова Екатерина [illegible]нана — [illegible].

Олехнович [illegible] — [illegible].

Пушкина Нина Петровнана — пекархочоа.

НГIАССР бытовой гIулакхаш дарн министерства «Чечингремстройбыт» яхача ремстройуправлене гIолла:

Земскова Евдокия Стефановнана — бетонщицана.

Исаева Любовь Ивановнана — йоккхагIйолча бухгалтера.

Мустакаева Валентина Ивановнана — штукатур-маляра.

Проскунин Иван Семеновича — кхерамаллен техникана вола инженер.

Грозненски гидромелиоративни парте гIолла:

Астемиров Гасан Адельгиреевича — пенсионера.

Сашиков Иван Федоровича — пенсионера.

№ 5 йолча СГПТУ гIолла:

Бойнова Антонина Ерофеевнана — инструментальщицана.

Сашенко Виктор Васильевича — токара.

Грозненски молкомбинате гIолла:

Богославцев Александр Ивановича — машиниста.

Попова Вера Александровнана — гардеробщицана.

Степанова Анна Ивановнана — пенсионеркана.

«Роскоопмонтаж» СМУ-8 гIолла:

Подколзин Николай Александровича — слесара.

Противопожарни балхий специальни ремонтно-гIишлон управлене гIолла:

Жукова Ольга Калистратовнана — керттерча бухгалтера.

Загоровский Юльян Константиновича — печника.

Кольничков Левой Лукьяновича — печника.

Маркова Лидия Александровнана — печника.

Симуткин Михаил Архиповича — балхий производителя.

Юрова Анастасия Иосифовнана — ВДПО председателя.

«Грознефть» яхача производственни объединене центральни Iилма-технически библиотеке гIолла:

Коровина Нина Петровнана — пенсионеркана.

Городской дезинфекционни станце гIолла:

Золотова Татьяна Емельяновнана — дезинструктора.

Перезолова Ольга Афанасьевнана — лаборантkана.

Рукина Мария Васильевнана — лаборантkана.

Сычева Клавдия Григорьевнана — дезинфектора.

Саркисьян Мая Мерзоевнана — дезинфектора.

Уварова Екатерина Петровнана — пенсионеркана.

№ 3 йолча Грозненски юкъерча городской профессионально технически училище гIолла:

Гаврилов Николай Андреевича — директора заместителя.

Газунов Александр Николаевича — преподавателя.

«Грозненский рабочий» яхача издательстве гIолла:

Борзенко Нина Гордеевнана — плановни отдела начальника.

Серебро Сирануш Григорьевнана — приемщицана.

«Союзпечать» республикански агентстве гIолла:

Буаудуцкая Екатерина Ананьевнана — йоккхагIйолча бухгалтера.

Дударов Али Мухадовича — Надтеречни отделене начальника.

Ошиева Абубакара Марема — Наурски отделене киоскера.

Сулейманов Ваха Даудовича — Урус-Мартановски отделене начальника.

Тюленинова Антонина Дмитриевнана — Малгобекски отделене киоскера.

ски отделене розничии торговли пIашптIехьйоккхачоа.

Республикански санэпидстанце гIолла:

Дружинина Валентина Николаевнана — медстатистика.

Кикоть Вера Михайловнана — санитаркана.

Городской телефонни станце гIолла:

Буханевич Антонина Федоровнана — диспетчера.

Госстраха управлене гIолла:

Слюсарева Анна Дмитриевнана — секретарь-машинисткана.

Электростанцейн электротехнически промышленностен болхлой профсоюза обкоме гIолла:

Григорьева Антонина Степановнана — керттерча бухгалтера.

Пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединене гIолла:

Гончарова Валентина Алексеевнана — диспетчера.

Эльханов Догаша — водителя.

«Чечениигушвино» материально-технически снабжене конторе гIолла:

Рожкова Валентина Никитичнана — пенсионеркана.

Нохч-ГIалгIай радиотелецентре гIолла:

Климчук Валентина Алексеевнана — костюмера.

№ 2 йолча бери цIаргIа гIолла:

Гальченко Вера Григорьевнана — санитаркана.

Бувзама производственно-техническии управлене гIолла:

Слободчикова Мария Андреевнана — керттерча бухгалтера заместителя.

«Грознефть» объединене ЖКК гIолла:

Дробот Данил Никитовича — пенсионера.

Ржевский Григорий Марковича — начальника.

Халкъа образоване городской отделе гIолла:

Андреева Людмила Викторовнана — № 11 йолча детсада заведующена.

Статистически управлене гIолла:

Уланова Клавдия Михайловнана — начальника заместителя.

«Чечениигушвино» производственно-совхозни объединене гIолла:

Зубченко Павел Еремеевича — пенсионера.

«Медтехника» ремонтно-монтажни мастерске гIолла:

Воробьева Екатерина Ивановнана — йоккхагIйолча бухгалтера.

Леонтьева Анна Федоровнана — [illegible]ика отдела заведующена.

«Чечингплодоовощхоз» яхача объединене «Родина» яхача совхоза керттерча предприяте УБМТС гIолла:

Монрецов Сергей Филимоновича — хьехочоа.

Мухамеджанова Надежда Петровнана — пенсионеркана.

№ 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте гIолла:

Лынов Петр Федотовича — шофера.

А. П. Чехова цIерагIча республикански библиотеке гIолла:

Германова Евдокия Тимофеевнана — гардеробщицана.

Голикова Нина Федоровнана — пенсионеркана.

Горбунова Иосина Сергеевнана — пенсионеркана.

Захарова Валентина Митрофановнана — регистрацен сектора заведующена.

Карпенко Лидия Николаевнана — гардеробщицана.

Михайленко Нина Кирилловнана — редактора.

Сенько Татьяна Николаевнана — контролера.

Шерстнева Мария Александровнана — контролера.

Шацкая Елена Пантелеевнана — йоккхагIйолча библиотекара.

Шацкая Александра Пантелеевнана — уборщицана.

Нохч-ГIалгIай АССР унахцIено лоьрийн министерства республикански онкологически диспансере гIолла:

Ермолова Клавдия Федоровнана — лора лаборанта.

Слаутина Наталья Константиновнана — медрегистратора.

Грозненски авиапредприяте гIолла:

Бочарова Валентина Федоровнана — техника.

Давыдов Николай Тимофеевича — инструктора.

Артамонов Георгий Михайловича — техника.

Астахова Валентина Георгиевнана — йоккхагIйолча бухгалтера.

Дьячкова Антонина Евдокимовнана — кочегара.

Захарченкова Любовь Тимофеевнана — мойщицана.

Мамров Михаил Карповича — техника.

Ныров Михаил Акимовича — начальника заместителя.

Плешков Борис Яковлевича — склада начальника.

Сапелова Тамара Сергеевнана — кассира.

Толстокоренко Михаил Петровича — диспетчера.

Хачиянц Минас Дыжевадовича — диспетчера.

Харсеева Нина Алексеевнана — мойщицана.

«Металлист» яхача заводе гIолла:

Усистова Клавдия Григорьевнана — прессовщицана.

Черняева Мария Андреевнана — прессовщицана.

№ 15 йолча юкъерча школе гIолла:

Барановская Долоресса Зиновьевнана — пенсионеркана.

Киченко Ксения Михайловнана — пенсионеркана.

Чалова Таисия Ивановнана — пенсионеркана.

Шмелева Лидия Васильевнана — пенсионеркана.

«Росбакалея» Нохч-ГIалгIай конторе гIолла:

Гефман Ида Георгиевнана — йоккхагIйолча товароведа.

Курдюмова Зинаида Филипповнана — йоккхагIйолча товароведа.

«Чечингавтодор» проектно-сметни бюро гIолла:

Вишнякова Нина Алексеевнана — техника.

Республикански больнице гIолла:

Лубошева Антонина Евстигнеевнана — кадрашта йолча инспектора.

«Чечингшвейбыт» яхача объединене гIолла:

Букина Надежда Ивановнана — мастера.

Гулиев Владимир Григорьевича — электромонтера.

Гелагаева Хеди Татаевнана — портнихана.

Джамбулатова Марьям Магомедовнана — закройщицана.

Елисеев Евгений Владимировича — мастера.

Жолобова Татьяна Николаевнана — портнихана.

Зубарева Таисия Александровнана — мастера.

Иванова Валентина Тархановнана — портнихана.

Какадия Григорий Михайловича — конструктора.

Кухарская Евгения Ивановнана — кассира.

Кулькова Васса Назаровнана — кассира.

Лущиченко Александр Марковича — слесара.

Лычева Валентина Васильевнана — приемщицана.

Металиди Афина Саввична — портнихана.

Нерсесова Евгения Федотовнана — кассира.

Попова Любовь Васильевнана — портнихана.

Пархоменко Нина Павловнана — портнихана.

Ржевская Татьяна Фроловнана — портнихана.

Суховеев Георгий Антоновича — мастера.

Стукакалюк Павел Алексеевича — электромонтера.

Фисенко Любовь Сергеевнана — портнихана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарчу Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарчу Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный, 1982 шу, 15 февраль.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ТАХАН — ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КХАЛНАЬХА ДИ

ВЕНГРИ. Зударш кхалнах ба мехкан экономически потенциал детIайоалайра боккха доархIа болаш болча юрта боахаме болх беш.

Габриелла Какучи (сурта тIа) — юртбоахама производственни кооперативашта керте латтача кхалнахах цаI я. Иштта шу гаргга йолча хана Дабашерча (область Пешт) «Фехер Акац» яхача кооперативна член йолаш болх баьчул тIехьагIа, гIулакх дика долаш, хIамах дика кхеташ, инициатива йолаш, организаторски хьунар долаш йола из цу кооператива председателалла хьожаьй.

МТИ — ТАСС сурт.

Кампуче кхалнах, кампучийски халкъо котало лькха кхо шу дизара хетаь торжественни демонстраци йолча хана.

ТАСС фотохроника.

МАШАРА ПОЛИТИКА ДIАХО ХЬУ

Чаккхдаьннача шера хинна событеша цIаьккха а тешнабеш хьахьекхар КПСС XXVI съезде дунен халкъашта юкъерча хьалах дийцараш нийса хинна хилар, аьнна заявлени йина АПН корреспондентаца къамаьл деш Эфиопе писателий Союза генеральни секретара Ассефа Гебре Марияма. Вахаю цIаьккха а цIаьккха а хьатойт, социалистически доттагIлех мехкашца а Лаьттарча дерригача машара тIехьарча ницанаш а цхьан Советски Союзо дунен процессий делама тIа-тIа чIоагIагIа влияни еш хилар.

КПСС XXVI съездо гIайгIа 80-ча шерашта йола машара программа дIахо тIаувзеш я миллионаш болча ньехи терках. Съезд хинначул тIехьагIа дIадахача шера Советски Союзо дукхаза уттадаьд дунен халкъашта юкъерча гIулакхех дола эгара доархIамегIара дешаш.

СССР политика IалашмагIе чIоагIа сий деш да африкански халкъаш, хIана аьлча мукъадийначa мехкашта чIоагIа IалкIаш боли кердача тIема кхерам дIабаккхари агрессе аьташ ца хилийтари да цо де лерхIаш дар. Низ дукхьала боаккхарг ца хилар чIоагIдаро, кхоане кхерам тIа ца латташ маьршен хургхиларах болча тешамо хьаел вIаши тешарен цхьатарача боккъоний принципий ларда тIа еррнгача паччахьалкхенаша массанена а пайдана хургдолча тайпара цхьана гIулакхаш леладара шорра перспектива.

Африкански а кхидола а дегIаухха мехкаш чуденнад хIана социально-экономически гIулакхий сфере колониальни устоеш дIаяхара тIаерлаяьча мукъален къовсама кердача, кхы а чоалхане гIча фаза чу, къоначa паччахьалкхенаша чакхйоах аграрии реформен индустриализацин, бахача наькъа вахара хьал дахаде гIерт. Цхьабакъда тIема кхоамма кхурчаш доваа хиларо а, хIаьта ишта империалистически державаша гера Iоаде тIергаро а IалашмагIе эо воздействи и цар детIаахара.

Советски машара политика логически разрядка кIоаргьяра лоттабу къовсам логически бух хьажаш мукъадахара шизаш хьалтаерна Советски Союз хьажаш дукхьал латташ хьайоагIа империалистий агрессивни планашта, цо хьинаре гIо даьд Анголе, Мозамбике, Гвинея-Бисау, Зимбабве патриоташта колониальнийн расистски Iаьйна кIалхарбовлара цар лоттабаьча къовсаме. Къовсам лоаттабеш долча Намибен Къилбехьен Африкан халкъий оагIув хьаллоацаш я СССР хIана Шин интернациональни политика нийса чакх а йоахаш, вошала тIехь гIо дир цо Эфиопена, мовкъостал дир цунна дукхьал лоставь хинна агрессивни планаш йохае.

Дунен халкъашта юкъерча кертгерча проблемай заьъкъера уйлаш цхьатерза я Советски Союзен Эфиопен аьлна кертагIдаьнкхар Ассефа Гебре Марияма. Уж ца хаддаш дукхьала латт империалисташ Африка гIулакхашта юкъегIертара чу алартеидев расизма йоазадIаяккхара тIехьа ба, машара тIехьарча къыча мехкашца цхьан оагIув оагIох а теха къовсам лоаттабу разрядка нохде а къамий гIулакхашка ди...лачей социальнен мукъадовлара халкъаша лоаттабеча нийсхон къовсама новкъарло е а гIерташ империализмо леладераштa дукхьала.

(АПН).

Аддис-Абеба.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

МАШАРА СТРАТЕГИ

Советски машара стратеги лелаш хилара керда къьгга дола теша саина доархIа шеррача дунен общественносто дунен халкъашта юкъе цхьана гIулакхаш леладарш герзаш дIадахараш тIехьа австралийски организацеш японски ладархошта — ядерна тIема дукхьала хила тIахьехаш даьча кхайкарала аннараштен новкъоста Л. И. Брежнева дешна къоп. Советски Союза кулгалхочо хIоарча хана оплангари дарех долча деша хьакъехьа вьилар гIайнцал тIема кхерам мелбара, герзаш Iоаделга юхатохара хувна ца луш лерагIа вай мехке дIахьош бола никъ бакъбеш дола хIама саина.

Советски наха шоай оьшагIа дика хов мел Iалашмат доккха дулам да тIом. мел доккха дицлургдоаца Iалан да ца халкъа вахара. ШолагIча дунен тIемо адамлен на тIаоттадаьр унзара Iазап дар — 50 миллион сал вийнаш до, юхе хIама ца дуташ дIадьхай эзараш, эзараш городаш, юрташ, нах баха бхыбола могинаш. 1939 — 45 шерашка халкъашта гIант тIар кIорит да ядерни ката строфа гIаоттадерргдолчуьна хьелкача.

Из тIом болча хана лелийта тайп-тайпара вещественни еррига мощность 5 гаргга мегатонн хиннай. Хьана махкаа хIанвара цхьа баллистически ракета массанна шалагIа дунен дуст тIехьагIа хинненн тIеман дохча хана чутехача могазагIара санна йолча еррнгача бомбай болчу тIех ина болаш оцхьа нина йолаш Стокгольмски институте латтача иквершканаша Iоадаьа да гергало ан эквивалентна тарлобIача ишлагIа дунен тIом болча хана мел алкъадаьчул 10 гаргга чIоагIагIа ниэ бола ядерни герз.

Из тIахьехам дIа а хеза хьаллаьчуб вай планета массе милингашка. Машара тIехьара болам дегIа а боагIа шерлуш а латт. Наха тIехьтIехьагIа дикагIа кхетабу детIабоагIача тIем хилара болча кхерамах империализма агрессивни гIоарий политиканей юкъера юкъарчаш доаццаш бола бувзам. Шоай хьаькъал дIакхачарца дего къоабалдаьца бIаьш эзараш болхлой, цIен-йоаной, студенташ, католикаш, тIема ветеранаш, студенташ арабуьл тIема дукхьаларча демонстрацешка Лондоне, Париже, Амстердаме, Бонне, Риме, Брюсселе, дунен тIарча кхыча дукхача городашка.

СОЦИАЛИЗМА ХЬАШТАШ БАХЬАН ДОЛАШ

Дерригача дунен тIа шерра багадаха дуьц Москве хиначa советско-польски переговорий итогии хьакъехьа. ДоттагIашен социалистически ухь доархI машарен социализмай гIулакхакъ кхье дихьа доархIамо дакъа санна Польшера контрреволюционни низаш хьалхьедеш хьалдуцащ болаш а бьхаб шоаш леладечох дот а ... кхайтад цар Лондонски «Таймс», масала, чIоагIа новкъа а долаш укх тайпара наде делача итад: «Марк Таста дешаш хиша а хиша. ала доагIаш да, польски социализм хьакъехьа дииа хадараш дукхха делцар IотIа а детташ деш хинадь».

[illegible]

стически содружество толхае гIерт из.

Цхьабакъда, иштта цIаьккха царна дагалехар а дехад цар. ХIанз массанена а гуш ма хиллара, доккха эхь тIа а кхоачаш дехад империалистически гIозараша хьал а лоацаш, новкъостал а деш Польшера контрреволюционни низаш польски халкъо ше хьахержа йола мехка политически социально-экономически строй кIалтIакхосса. Польша хаоси анархен зуламашта юкъеоза гIерташ леладаь гIулакхаш а.

Воении хьал оттадаро, йолх советско-польски цхьанаьнча коммюнике тIа, антисоциалистически переворот ца хулиташ дIаьккхар вейнари шоайта вIаши ца оозсанташ польски паччахьалкхе кIалхара яьккхар. ХIана Польше тIехь-тIехьагIа толлуш доагIа, социализма моастагIаша леладаь гIулакхаш оахьал долаш чIоагIагIа гехадаь хинна экономически, политически, общественни вахар.

Московски переговорий итогаш а еш, прогрессивни [illegible]

хьакъехьара лаьрхIа декIарац. Цхьабакъда, цул тIехьагIа дунен сообщества цу регионера кхерамаьте Iалашъе могаргдела хьалда гIулакхаш белгалде а кхоачашде а гIерташ мел леладаьрашта гуччахьа дукхьала хиннай ВIашагIкхийтта Штаташ.

Цул совгIа 1979 шу чакхдоалача хана дена ВIашагIкхийтта Штаташ йолаелар цIаьккха а ца хиннача боараме Индийски океана басеиие шоай тIема-форда кедаш гулде. Цул къулбаседамалбузехьара дакъа — Аравийска форде Перевдеса заявь США-на хьакъехьа хьаш дола зона я аьнна дукхьал дIахаккхадаь я. Индийски океана Диего-Гарсия яхача гIайрен тIара США керттера стратегически база шера а яьй, цуна модернизаци а яй америкайски осхьа дIалоаржадеча ниэх вакда эзара кийчьлой Оманера, Самадера, Кения тIема-фегарен тIема-форден [illegible]

[illegible]

ОКЕАНА ИНСТОЦИКАРЧА МАШАРА ТIЕХЬА

[illegible]

Т. [illegible] (ТАСС).

ВЕЖАРАШХА ЙОЛЧА РЕСПУБЛИКЕ

[illegible]

А. ПОТЫРКИЗО (?), ТАСС фотохроника.

Тахан—дунен халкъашта юкъъера кхалнаьха Ди

МОСКВА. Массанена а дуьхадезаш долча Дунен халкъашта юкъъерча кхалнаьха денна 8 марта хетаьлча «Голубой огонек» дакъа лоац мехка цІи хеза болча артисташа.

СУРТА ТӀА илли оалаш я СССР халкъа артистка Синявская Тамара.

ТАСС фотохроника

Репортаж

ШО ХОЗА ХИЛИЙТА ГІЕРТ УЖ

Модай ЦІа. Грозне из хьа дийлача дена дукхача наха тайп-тайпара баракьаш даьд укхаза. ДукхагІа болча хана нах рицца хулаш шоаш та тийга баракьаш хоадахеташ дІиух цигара, хІана аьлча, лакха говзал йола коллектив укхаза я[illegible] тар боландаь.

Юстаро Іо а хайна хьеж со заказаш де хьачуухача а шоай заказаш хьайца арабувлача а нахага Хьачувола мастера, закройщица, художница - модельера тІапо да, царш цхьана цхьанца моданца хьаж, шоашта дезаш дола баракьа лох, цул фасон, силуэт хорж шоай ханага, дегІага тьерзжа. Цох мода ЦІен специалисташа визза хьета а ву хІара сиг. Къаьстта кхалнах, хьех цунга малагІа фасон товргьа, малагІа кІада дикагІа хургда, укх селоне товш а лоархІаш а малагІа бос ба.

Тахан, со ийбенначча дийнахьа, смена мастер Афонина Валентина Викторовна я Цуша цхьаьа тхо долх кхалнаьха баракьаш доахача а тегача а цехашка. ЦІена, хоза я массанахьа. ТІагІа шоай болх беш я хІара сиг.

— Укх селоне малагІа кІадаш, фу фасонаш моде я, — хер аз Валентина Викторовнега.

— Укх шера моде да, — йоах цо, — тайп-тайпара дарьаш, натуральни дарьеш, плетками йола кІадаш, сийрда бос баьаш.

— Искусственни кІадаш тІехьашкахьа дикиадате?

— Даьра даьиназ, — йоах Афонинас, — Хьажал, — тІехьагІа тІатоа цо, — гой е кач, кхувш боагІача а кхийнача баьнинча а мехкарашта моде я. Укх кІадах марлешка оал Силуэт дола тІатеІа я укхаш Ер ишицхай да кройщица Хадаева Лейлас. Мехкараша хоаттаьш уж чІоагІа тІаихуаш я е коч. ХІаьта е коч, хьахьех кхыяр, хьоашагІа волаш тІаиихаш я Трикотинах ийл на. Укх селоне моде я поролона тІа выстроченни кокетка. Уж кочамаш слай я лохаш а ба къона а хиииа шиібенна а кхалнах Царга а поккарга а товш я на коч я из кІада а. Чоиилгашта меттел фетингаш да, кач упалаттан ба, ахьеш вточной, Іо ме дода хотлуш, коч шо лохера раскленинн в.

Из коч кьаьхай закройщица Сатуева Маликас, хьатийсай мастера Черницева Раиса Александровнас. Уж шаьхе я дукхаш наьа деша боля беш ба тхо долча. Цхьаьцаї кхалсаг далхни шар дьаьчкачеш тайтачех баранпа раьда ца кулаш дег тІера царна бэркьа ца оалаш.

Чудовл тхо кхыча цехе. Машинашна дагара тайп-тайпара догамаш деш болаш кхалнах. Аз хІама аьлеташ Валентина Викторовнас йоах:

— Догам даь баракьаш массаьа а дукхадезаш хиннаб кхалнаьа. Уж кхалнаьха дезаш а цар лоархІаш а дола догамаш моде да укх селоне.

Воьнаьаллар аьлча, ЙалимоІе хоза товш догам да по сога хьахьеначча цхьаш коча тІаро дар, шо-шоай силуэт йолаш хоза.

— Цул совгІа, — аьле тІатох Афонинас, — укх шера моде да кочамаш тІала хьоарчадеш дола тІоарсхаш, замшах. ІІадах шийх даь тІехкараш ТІехкараш хьоар чадича хоакІеп дикагІен товш хул кочамаш Фасонаш тоаеш, хоьхеш кантонна яха одделка а л. Укх шера моде йола пальтош сира бос болча тканех ю къоастаьа белгаьаьккха кант я шр.

— Мехаа, ях аз, ший ма териал я боаццаш хьаьччата сога хьацташ кхоачаш де тІеро дий шун?

— Даьра я, — йоах мастера, — Тхога да японски дарьеш, шифона дарьеш, ворони вельвет, тайп-тайпара ципаш, дирпаш, кхыдола йішдаш Вальтонта, ветарашта дахки пессно, норка, кхыдола начамаш.

Кхыча цехе дова тхо. Укхаза дагара тайп-тайпарча мехех, тайп-тайпарча модах, фасонех. Вола ветараш енн, кхьаьира ветараш товеш я Евлоева Малика Грозне цаІ мара йоаца скорняк я на Наха баракьаш, кхыйола хІамаш тегаш Маликас болх бу ер 21 гІа шу да, хІаьта скорняк йолаш цо болх бу ер пхеагІа шу да.

— Шой болх болаш, цох дика хетаьш я я Евлоева Малика, — йоах Афонинас. — Цо дикахай Казане скорнякий курсаш. Цул совгІа, Маликас дийша чакхьаьккхай Казански яйгача промышленности техникума производственно - пушно - мехлшбіи овчинно - шубини факультет. Цо болх дика бьа на Ієш, къона мехнарий Іомабеш, цар дика хьехамча йолаш хьайоагІа из. Цо Іомабеш ба мехнарий — Зверкиева Бирлант, Висиитаева Саният, Богатырева Зина, Оздамирова Тамара.

Тхо шийхлу галантерейнинаш болча. Укаж Гаьига Степановнай, Нажиева Тамара Петровнай, Магомадова Марьяма, Худайнатова Ирина Борисовнай бригадаш я укхаза кхьахегаш. Вай республикера меттел, Москверча, Ленинградерча, мехка кхыча городашкарча кхалнахагара наказаш ух ну пене тайп-тайпара галантерейни хІамаш яр детар деш Къаьстта дика бола бу Худайнатовай Ирина Борисовнай бригада.

...Ловцца аьлча, кхалнах кхы а хозагІа хилийта гІертаьш царна эшаш дола баракьаш дикагІа доахаш, уж раьда хургболаш тегаш, топрдолча баракьий модаш, фасонаш, лехаш я мода ЦІен йоккха коллектив.

А. БЕК.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

Специалиста хьехамаш

ДАИМ КЪОНА ХИЛДА ШО!

1974 шера Грозне хьаййиллай Нохч - ГІалгІай АССР меттел КъулбасеДа Кавказе а цаІ мара йоаца «Хозала салон». ХІара кхалсаг чІоаггІа йовш я, из ишта хила дилла а да, хоза хила, амма массанена а йовзац цар на косметика еррига кьайленаш. Хоза бала а кьемаш, дика доттагІий сана дукьала боагІа шоаш болча вкача кхалсага цу салона косметологаш: Осипова Алла, Ахзазова Алла, Л. Мартиросова, кхыбараш.

Уж берриге косметологаш Москверча Центральни проектно - конструкторски бюро косметически препаратий лаборатора шоам знеаеш лакхаьа ба. Цар чІоаггІа безамо, шоаш гІулакх дика доезаш кхоачашъю укх тайпара операцеш: питательни а дарбан а массаж, гигиенически а дарбан а цІока цІендар, тайп - тайпара маскаш, цІацазьмаш, бІарга но гІараш басарца тоаду, эпиляцеи ю, кхыдараш ду.

Дарбан курс чакхъаьлча кхалсаг хувцалу, хозагІа хул.

Косметика ерал совгІа, «Хозала салоне» ба болх беш дамски мастераш, маникюрашш, педикюрашш.

Са даза кхалнах, доаца ца дуьцаргда вай косметикат. Со тийша я цунца гІулакх доацаш, из хьаьшт доецаш шо хург ца хила рах. Фуй из, косметика яхар!

Косметика — цунна зе дергдоацача средствашца сага дегІ, юьхьмараш унахцІена а хоза а хургйолаш тоара искусствах доле Іилма. Косметика де ларзІар да неза хозагІа хила гІо дерал совгІа, хозал ца йойта ум Іомабар.

Косметически гІо шин дакъа декъалуш да — лорийн декоративни.

Лорий косметика идоачашъю цхьадолча дакъера дарбан процедураш: цІока кІайдар юхьа тІера а кьемарга тІара а цІока гигиенически цІендар, дарбан маскаш.

Декоративни косметика да ларзІар да зена йоацача косметически средствай гІонца цІока тІера сибат тоандеш да не тІема кьайлаваар а шахьэр, хІаьта, ишта, юь хозьеш доаца хІамаш хьуладар, тоаш дерешта наьза бІарг тІвозар.

Массаж дош арrда аз сага юхьа тІарчен къамарга тІарчен цІокас. ЦІока тяйга кзоь дамассаже хулар сана дар, дакъа цІока, хьаьна цІо ра.

Дуьцаргда вай цІока хІара тайпан къаьст къаьста Массаж хулар сана дола цІока, сог къона волча зана гІулакх зишеш хилац. цхьабаьнда, шин на де доагІа гІулакх ца деш дитача цІока моллагІа кхы тайпа а хиле дІадода из.

Деньа цІока: дитаьа, боча хул, чич хьуа, гІулакх ца деш дитача мор даш хобалу. Юхь кІаьдача хица сараьа мара йила йиш яц Лосьонаш пайда наьбе база. Питательни маскаш е эза.

Хан хаьнаьа цІенье эза юхь, аьлча дарбан массаж е эза. Диета гІийса лелае эза, теза, кІома, дира хьача бае йиш яц, хІаьта ишта ва йиш яц етта хьоара хІамаш.

Комбинированни цІока: декъача а зьаьнача а цІокни свойстваш йолаш да.

Къоаналгаьа лесташ латта цІока Из дуьзаденна да ерригача организмагарча хьалаца. Баьдан де кхачан режим зерцаьа лелаер, вихазапца наб ца яр, професси. 30 шу даьлча гучаоал къоаналгаьа лесташ латтара хьалхара белгалонаш — мордаш хобалу, бордаш хІашка оттача шуьнаш доалл, за дІа ме йода чІоагІагІа хоа а пуш. Ханал хьалха цІока къа ца делийтара массаж е эза.

Массаж — из я юхь тІарен къамарга тІарен цІока къа ца делитара — эффективни метод. Массаж еш хилча цІий дикагІа лел, юхьа хьекке питательни крем дикагІа чудуъ. Массаж еш хилча шерлу цІока кагий лимфатически цІий лелан мкеш, тІакхет газообмен.

Тканцига ака, боикьала а, раьза хинна дІаухаргда шо. Тхо долча баьаьа берриге кхалнах шоаш мораш кхы боацеш хоза а хиле цІаух.

Дуьнехача кхалнаха [illegible] хьар фуй, хІаьта юхьа тІа хьекха а мишта хьонх из яхаш! Маникж а живописни приема кІийлан тІа латта грим, вешта аьлча, басаращца бу бола. Живописе мел болча изобразительни средствааш пайда эц: сурта линех, сердалах, Іоах — из деррига чудоагІа макияжа. Макияж хул Іан, сайран, дийнахьера. Грим нийса йиллара юхьа форма миштай ха деза, хІана аьлча, тайп - тайпара хул юхьамарий формаш гаргга, бІаьра, шара, н. из. дІ. Макияжа готтара дукта дуаца йиш я, бакъонца из фуй хайтара из дІагойта, цунна демонстраци а эза. ХІаьта из газета тІа хаьаьча, цхьан статья тІа дийцаэаргвац. Цудуьа оаза даз шо таобйцига «Хозала салона» дезкер, оаза чІоагІа раьза а долаш дуьцаргда шоана цунах, дІагоитаргьа, хІаьта шун гІулакх а дергда.

3. БАСАЕВА,
косметолог - декоратор.

ШО ДОАЦАШ ТХО МЕГАШ ДАЦ...

УГУРЧИЕВ Азмат-Гири.

Аз-м нана хестаю

Новкъостаща шун тІа вагІаш
Е поамашка мега воаллаш,
Денал, майрал нана хестош,
Аз-м нана хестаьй.
Укпаш гергаь со цхьаь
вагІаш
Хьох аз хадаь илли оалаш,
Цу хьа бІаргаша йІовхал
телаш
Даим сердал мехкаьй.

Іом я хьайна, бала беча,
Мар, е воІ ший вийнаа
аьлча,
Цо сеньуелаш, долаш денал
ГІайгІа дег чу лелаьй.
Цудуьа, са йоа дика дена,
Че еш моттиг нагаьа хилча,
Іаьмадагара пурам дииза,
Аз-м нана хестаьй.

Дерриге вахар, дерриге
новкал
Шийх хьадаьна из йоландаь
Аз-м даим цох доакхал деш
Нана кхалсаг хестаьн
КІорда ца деш мехкъа
бІовхал
Вахара морзо йовзийтандаь,
Цар вай порош, оадло еш,
Дега мІовхал поаттаьй.

Дукха эза, бера хана
Со Іохийтта лозавича,
«Нана яла хьона хьалвара»,
Сайга нанас хьахандаь.
ХІанз а сона хийла гІанахьа
ДуьалйоагІа со тьайсача
Даьа дита сол дезагІа
Цхьанкха хІама доацандаь.

Новкъосташа шун тІа багІаш,
Цхьаьцца дахар-денар дуьцаш,
Цар дой хестош кадаш
тенкъош,
Аз-м нана хестаьй.
Халча новкъа со цхьаь волаш,
Е хьогІ хадаь илли оалаш,
Наьна дего массаза хьесташ
Сона сердал мехкаьй.

ПЛИЕВ Маьмад-СаІид.

...Мишта могал-те?

ХьаргІий тьемаш
сенна хьехаду,
Хьа ши цІацкьам
Іаьржагі доллашеьь!
Зунгата юхь сенна хостаю,
Хьа юхь цунчул
йихкьагі йоллашеьь!

Могаш хилча гаьннар
хьемача,
КІантий догаш хьона лотаде,
Фу дар из бутт чу ца биэача,
Хьа корага сердал поаттаде!

Хьа кІеж яйча сенна
повз те Эсс,
Шин талгІал из
курагІ поалзашеьь!
Лаьча сигал яІа сенна тУес,
Ший наькал хьа борал
товжашеьь!
Хьа уйла еш дега тьамаш
доал,
БІаьха нийх хьош когаш
мейбале.
Седьшн Іо чу хІана
логац-те,
Хьо пела нийх кІуес
мо лепабе!

Морза наб е мишта
могал те,
Йоі, хьа сибат
бІаргадайначоа!
Ший вахарах —
вахар хетий те,
Хьа мІовхалах сийг
ца кхоачачоа!!

АРЧАКОВ Сали

* * *

Муж бац шийла хьуазаш
Е цІуазаш яц гІор,
ХІанад къайла, хІана,
БарзІнагІдола кор.
Моркаша мелз мо, коро
Къайланоал цун юхь.
БарзІнагІа кор хьадела,
Нах, шоай дунен духьа.
Нах, хьадела сизагІа.

БарзІнагІдола кор,
Цу чу из са паччаьа,
Са уйладца товр.
Кор хьадела, тІаииха,
ХьатІаеча хийца,
Іохоаргье из корага,
КІажараш Іохийца.
Зиза тека латт боалаш,
Зиза тека латт кхор.
Жи, хьадела сизагІа,
БарзІнагІдола кор,

Поэта сесага илли (Бегашта)

— Ма ираз да цун, —
Яхаргда [illegible] —
Цхьабакьда, атта дац
Поэтаца яха:

— ПьегІаш ме негае,
Ког Іо ме лоаза,
Хьа гІаро витац со
МугІ хаба, тьоаса

Мала соцца хьалбаьлча
Эггара хьалха.

Из да са пергашта
Хьахозар, алха.
Кхы доацаш санна
Уж дешаш оалаш,
Сайренаш наьхаьйоах
Мала къайлабоалаш.
— Ма ираз да цун. —
Яхаргда наха,
Цхьабакьда, атта дац
Поэтаца яха.

Нагаьа поэта
Иштта садетташ,
Цунна сискал телаш,
Мелхаца гІетташ.
Со дІачахьйоала,
Шеко яц цох,
Турпал я, ала
Магаргда сох.

Кицаши кІоанолгаши

Ала ноІага-хала несшна

* * *

Марнана линнача цІеча цІенлъове цІе цІала дера ма алийталахь. Марда тийтача оаша коп-карта тхайна еиал дера ма ийтаахь.

* * *

Хозал — сарралца, дикал — валлалца.

* * *

Вооца воаца доша — ткьом боаца кхокха.

* * *

...Воча ворда нийх боххабьд, вочи сесага хьоар доаІад.

* * *

Боларга ца хьожаш гоар эца а мегарьяц, хоза я аьнна доІ доадае а мегарьяц.

* * *

Нола фу лаха, доІа ну лаха.

* * *

Кура воаца воІ — тхоа боаца цІа.

* * *

Нанас хоастарах доІ маьхала хиннац.

Дlittlеaлдр
Бек МАЛИЕВ

Коллективе дукха езаш я бакьах дика хеташ я я Грозненски цирка билетий кассир Бенсултанова Неля. ХІана коллективе синлакхча районский сийна ыржача социалистически яхе кьысхахаттарий мутІарашка я из.

СУРТА ТІА цирка билетий кассир Б. Бенсултанова

В. ДЕМЧЕНКО сурт.

---

1. СОВГІАТАШ
2. СОВГІАТАШ
ЗИЗАШ

Дуьнашка из аьлча а...

— Аз цІаьхьа я хол шуга [illegible] [illegible]?

[illegible] А. Б. А. ПЕТРАШЕВА сурташ

ТЕЛЕВИДЕНИ

8 МАРТ
ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КХАЛНАЬХА ДИ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ».
8.45 — «Ер мали алал сона...». ДІоал Ленински комсомола преме лаурета Л. Рюмина.
10.10 — Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха дена 8 мартага. «Ольга, Любовь, Александра». Берий литература Калинински полиграфически комбината директора О. Ф. Балашовайн, Москвски говрош делаьча завода болхалочо Л. Н. Турьевайн, художница А. А. Кудиновайн (Коми АССР) йола телеочерк.
10.40 — «Дунен халкъий кхолланаш».
11.10 — «Кхалсага сердало». Л. Кутьлтиновайн, Н. Шалвровски, А. Ганченкон, В. Кулински авторайа дІаеша стихаш.
11.46 — Зарена тІа—аьлча. «Котелок и нос картошкой» яха берийта йола художественни фильм.
13.00 — «Мышелики» яха телевизионни журнал.
13.30 — «Каменный цветок» яха С. Прокофьева балет. СССР Пачхьалкхен академически йоккхача театра спектакль.
16.25 — Мультипликационни фильмаш.
[illegible] — къона болхлой-зиниви конкурс.
18.50 — «Тхом йоаиай шІей хьахьала дуиц оалаш». Город Рыбинскера «Сполохи» яхача берий хора выступлени.
19.20 — СССР халкъий 8-ча Іана Спартакиаде.
19.55 — «Вечар телераш» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
20.55 — «Арьадий Райкинца вІашагІьхетар». Фильм шоллагІа.
21.00 — «Хаъ».
22.35 — «Голубой огонек».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранера гимнастика.
9.20 — Дунен халкъашта юкъерча дена [illegible] йола телевизионни фильмай программа.
10.00 — «Садовник». Художественни фильм.
11.40 — «Вай доттагІий премьераш». Эстрадни программа.
12.10 — Литературни дешараш С. Есенин «Анна Снегина».
12.58 — «Ирал дола бера хаъ». Москверча берий художественни коллективий выступлени.
13.50 — Мультипликационни фильмай программа.
14.30 — Останкино концертни студе дІаьхьа йола Дин Рядица вІашагІьхетар.
16.16 — «Сильва». Телевизионни [illegible] фильм.
16.15 — СССР халкъий 8-ча Іана Спартакиаде.
19.10 — «Сайре дика хийла». Шенна хетаьь программа (нохчий меттала).
20.00 — «Спорт гІорагІа».
20.10 — «Бийса хьаькьала хийла шун, бераш».
20.45 — СССР халкъий 8-ча Іана Спартакиаде.
21.15 — «Дошо иота». ГДР-ера передача.
22.00 — «Хаъ».
22.35 — «БІаьстие». Художественни фильм.

9 МАРТ
I ПРОГРАММА

9.00 — «Хаъ».
17.40 — «Вай бийн».
18.10 — СССР халкъий 8-ча Іана Спартакиаде.
[illegible] — «Професси — махбарпо». «Детский мир» [illegible] тоаа чурча къоначча махбарпойх. Хьалхара передача.
19.45 — «Тахан дунен тІа».
20.00 — Хоккей [illegible] СССР чемпионат. ЦСКА — «Торпедо».
[illegible] — «Хаъ».
22.35 — «ДоттагІий йовьнамаш».
23.25 — «Тахан дунен тІа».
23.40 — «Вильнюсский квартет» яхача фильм-концерта премьера.

II ПРОГРАММА

9.00 — Іуйранера гимнастика.
9.20 — Іилман - популярни фильм.
9.35, 13.10 — «Шоана, вай-нааной».
10.05, 12.05 — Французски мотт.
10.35, 11.15 — Природоведени. 2 класс.
10.55 — «ЦІагІара воллахьараши нахтараш». Іилман - популярни фильм.
11.55 — ПТУ дешархоша. Астрономи. Галактика.
12.40, 13.40 — Географи. 5 класс.
11.10 — В. Шекспир. «Ромео и Джульетта».
13.20 — Зарена — хьеьархоча. Советски пачхьалкхен боьхоний зардам 5 класс.
15.20 — Советски пачхьалкхен боьхоний [illegible].
15.50 — Географи. 5 класс.
16.20 — «Кердадараш».
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (нохчий меттала).
18.15 — Киножурнал.
18.25 — «Моха-ГІалгІайче гІалгІаш».
18.45 — СССР 60 шу дизарга. «Ленина уйла сердало» (нохчий меттала).
19.00 — «УкхацІенов». Телевизионни журнал.
[illegible] — СССР халкъий 8-ча Іана Спартакиаде.
20.00 — ДІаоал Бабина Раисан.
20.30 — «Бийса хьаькьала хийла шун, бераш».
20.45 — «Советски [illegible]».
21.45 — Хальха аьрарам.
22.00 — «Хаъ».
22.35 — Ч. Диккенс «Домби и сын». Телевизионни [illegible] серийни спектакль. Хьалхара серия.

10 МАРТ
I ПРОГРАММА

9.00 — «Хаъ».
9.15 — «Гаманийн аьхкаш». Мультипликационни фильм.
10.00 — Ч. Диккенс. «Домби и сын». Телевизионни [illegible] серийни спектакль [illegible].
11.25 — «Киноповестьбора клуб».
12.35 — «Кердадараш».
[illegible] — «Кердадараш».
15.50 — «Сибаре» яха программа шІа йола телевизионни документальни фильм.
16.20 — «Хальха аьрарам».
16.35 — «Эрий хьемаш».
17.05 — «Мичча мо, туркачаш».
17.35 — «Шахматни школа». Разрядний класс.
18.20 — СССР халкъий 8-гІа Іана Спартакиада.
19.10 — «Професси — махбарпо». ШоллагІа передача.
19.45 — «Тахан дунен тІа».
20.00 — Хьайбаш [illegible] — [illegible] фронт. [illegible].
20.20 — «Детаки [illegible] «Мишта [illegible] хьо, [illegible]» [illegible] телевизионни документальни фильм.
21.10 — Фигурни хахкар [illegible] дунен чемпионат. Шинниане мотал хахкар. Эмоциа программа. Дакъера передача.
[illegible] — «Хаъ».
22.25 — «Лара Долханова» [illegible] фильм-концерта премьера.
22.55 — «Тахан дунен тІа».
23.10 — «Шиповка [illegible]» Іилман - популярни фильма премьера.

II ПРОГРАММА

9.00 — Іуйранера гимнастика.
9.20 — Іилман - [illegible] фильм.
9.35, 13.10 — СССР халкъий [illegible] [illegible].
10.05, 12.05 — Немецки мотт.
10.35, 11.35 — Обществоведени. 10 класс.
[illegible]
12.40, 13.40 — М. А. Шолохов. «Нахаленок». 6 класс.
[illegible]
[illegible] — «Рая Брунберга. [illegible]».
15.35 — Бакьен гІам зорапр.
15.50 — Зарена — хьеьархоча. История. 9 класс.
16.20 — «Кердадараш».
[illegible]
18.00 — «Моха-ГІалгІайче гІалгІаш».
18.20 — Телевизионни фильм.
18.40 — «Старт».
19.10 — «Бийса хьаькьала хийла шун, бераш».
[illegible] — В. И. Ленин ваь 112 шу дизарга «Первая Баставица» [illegible] художественни фильм.
20.45 — «Дунен халкъашта юкъера [illegible]».
[illegible] — [illegible] АССР [illegible] коллективий выступлени.
22.00 — «Хаъ».
22.35 — Ч. Диккенс. «Домби и сын». Телевизионни [illegible] серийни спектакль. ШоллагІа серия.

РАДИО

8 МАРТ
ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КХАЛНАЬХА ДИ

6.15 — Коммунизм [illegible] Республика халкьа [illegible] комитета председателя Р. А. Саламовай выступлени (эрсий меттала).
6.40 — [illegible] хийла хьа, кхоана — [illegible] (гІалгІай меттала).
6.45 — Музыка (гІалгІай меттала).
6.55 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.59 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
7.10 — Цхьан муІарш [illegible] — цхьан [illegible] (нохчий меттала).
9.15 — Кхалнаха [illegible] (эрсий меттала).
17.00 — Передачай программа. Хаоттамаш бола хьаьш (эрсий меттала).
[illegible] — [illegible] программа (гІалгІай меттала).
17.24 — «Хьан [illegible] гІалгІай». Даьхе. Литературни композици (гІалгІай меттала).
17.40 — «[illegible]» [illegible] очерк (нохчий меттала).
17.55 — Музыкальни антракт.
18.00 — Шенна хетаа музыкальни программа [illegible] (нохчий меттала).
19.30 — «[illegible]». Кагирхой [illegible] (нохчий меттала).

УКВ

19.00 — «Хьан нах [illegible] йола болх». В. [illegible] [illegible] [illegible].
19.30 — «Кхоначар малха». Концерт.
21.15 — [illegible] (нохчий) кхалнаьх. Музыкальни программа.

9 МАРТ

6.30 — «Юртара Іуйренаш» (эрсий меттала).
6.36 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.37 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.35 — «[illegible]» газета обзор.
7.50 — Мамараха бІаьстенаха [illegible] (гІалгІай меттала).
8.45 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала).
9.15 — «[illegible]». Кхьахетий обзор (нохчий меттала).
9.30 — «[illegible]» (гІалгІай меттала).
17.00 — Передачай программа. Хаоттамаш бола хьаьш (эрсий меттала).
17.01 — [illegible] (нохчий меттала).
17.10 — СССР 60 шу [illegible] «Вахара [illegible]» [illegible] Беседа (эрсий меттала).
17.31 — [illegible] (гІалгІай меттала).
18.00 — Керла хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керла хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керла хоамаш (гІалгІай меттала).
18.30 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — «Любовь Шевцова». А. Фадеева [illegible] радиоспектакль.

10 МАРТ

[illegible]

ТХА АДРЕС: [illegible], г. Грозный, Мамакаева ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57, редактора заместителя — 2-85-17, [illegible] секретара — [illegible], [illegible] — 9-24-01, промышленности транспорта — 9-24-01, юрта бахамаш — 9-24-05, культура — 9-24-05, кехаташ — 9-24-07, корректораш — [illegible].

НАШ АДРЕС: [illegible], г. Грозный, ул. Мамакаева, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57, заместителя редактора — 2-85-17, ответственного секретаря — 9-24-01, [illegible] партийной жизни — 9-24-01, промышленности и транспорта — 9-24-01, сельского хозяйства — 9-24-06, культуры — 9-24-05, писем — 9-24-07, корректорской — [illegible].

Газет арадуйла шинарен, среда, шоттен деношка

[illegible] «Грозненский рабочий» издательства типографи. Мамакаева, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мамакаева, 92. Заказ № 1914.